

karkerên hemû welatan û gelên bindest yekbin!

NIŞTIMAN

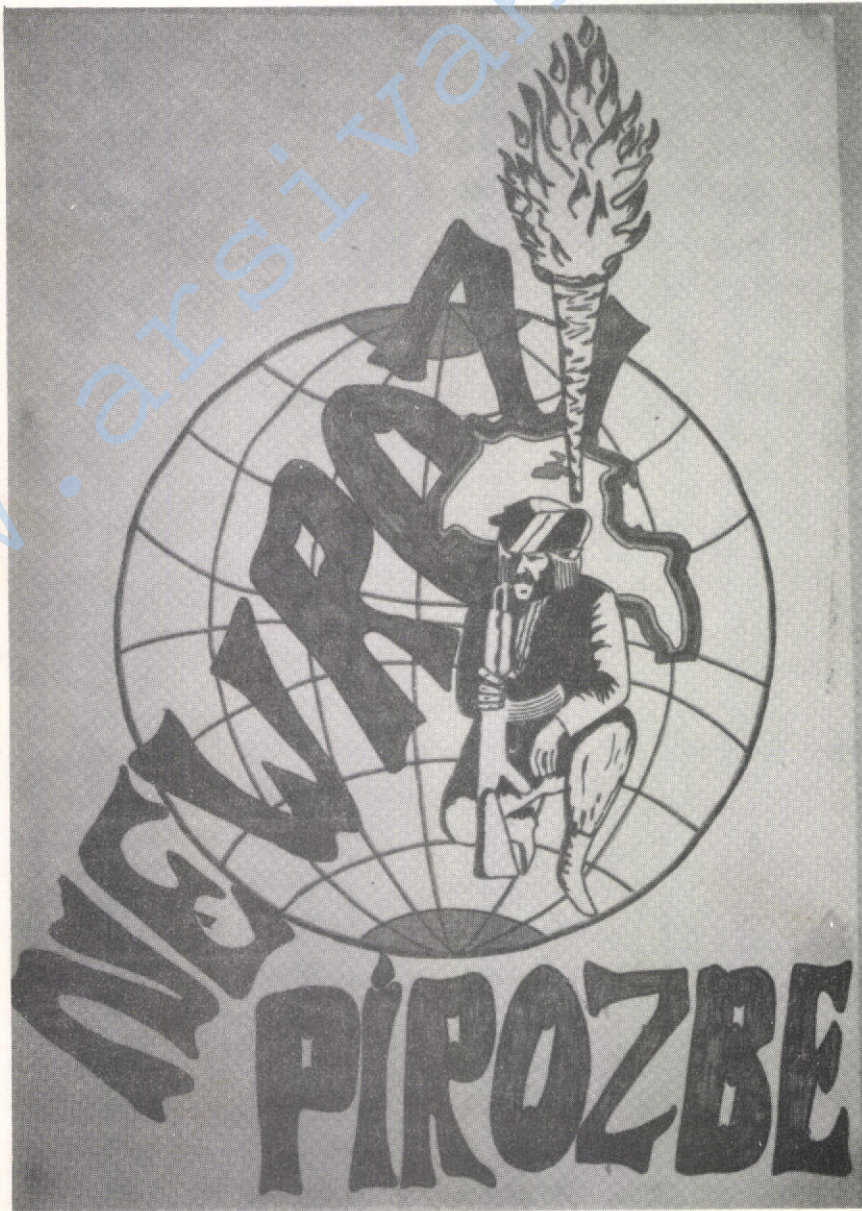
SERBIXWEBÛN

DEMOKRASÎ

SOSYALÎZM

YEKÎTÎ

GÛLAN 1985, Hejmar: 9

OKUYUCU MEKTUPLARI

OKURLARIMIZA,

Daha önceki sayılarımızda NİŞTIMAN'ın her Yurtsever, devrimci-demokrat ve sosyalist'e açık olduğunu belirtmiştik. Demokratik bir yayın organı olabilmeyin bir koşulu da budur bizce. Tespit ettiğimiz bu noktadan kaynaklanmış olacak ki, son dönemlerde okuyucularımızdan gelen mektupların sayısında da bir

artış söz konusu olmuştur.

Biz, NİŞTIMAN redaksiyonu olarak, elimize geçen bu yazıları; daha önce de belirttiğimiz gibi, özüne sahip kalarak okuyucularımıza sunuyoruz. Ayrıca mektubu gönderen kişinin, mektubunda kullandığı ismi de yazısının altına koyuyoruz. Böylece NİŞTIMAN'ın kendi yazıları ile okuyucularımızdan gelen mektuplar da birbirinden ayrılmış olacaktır.

NİŞTIMAN için daha fazla mekale, haber, resim, karikatür, sanat incelemeleri, dil üzerine vb. bekliyor, şimdiye kadar gerçekleştirilen ve gerçekleştirilecek olan her türlü yardım için sağ olun diyoruz.

NİŞTIMAN

KÜLTÜR ÜZERİNE

..... Ezilen, sömürülen ve eski bir kavim olan, Kürt ulusunun uzun yüzyıllara yayılmış, tarihi bir kültür zenginliği vardır. Kürt ulusunun varlığı, O'nun yaşadığı ülkelerin sömürge karakterlerini gözönünde bulundurup, sorunu ilk etapta kuzey-Kürdistan parçasında irdelersek; Türk hakim sınıf şovenizmi olan Kemalizm, "Faşizmin yeni bir maske takarak ardına gizlendiği çürük bir felsefe" tarafından, yüzyıllarca sürdürülmüş bir çabanın meyveleri alınmak isten-

miştir. Tarihi ile, kültürü ile, insanı ile Kürt ulusunun tüm varlığını ortadan kaldırma emellerini sözüm ona Türk aydın-devrimci ve demokratlarınca da beslenmiştir.

Bütün bunlar Kürt kültürünün önünde var olan, ideolojik ve politik çelişkilerdir. Bu nedenle keskin bir çizgi ile Kemalizm'den ayrılmayan Türk solu, devrim sorununda olduğu gibi, kültür sorunun da elinde sağlam tespitlerle ortaya çıkmış değildir. Bu durum hem Türk işçi sınıfının yaşamını zenginleştirmesinde, bağımsızlık ve özgürlüğü yaratmasında,

hem de baskı altında tutulan Kürt ulusu ve diğer azınlıkların devrimci mücadelesi önünde bir engeldir.

Sürdürülen mücadele olgusuna baktığımızda, Türkiye'li ve Kürdistan'lı devrimcilerin güçlerini, ağırlıklı bir şekilde örgütleme (boş ve bilinçsiz bir kadro şişirme...) keskin sol propaganda, ajite ve yer yer kişisel şiddete dayalı bir biçimde tüketmişlerdir. Kaldı ki, devrimci bilinç yalnızca bu şekilde kitlelere taşınmaz. Kültür devrimci mücadele için önemli ve etkin bir silahtır. Bunun nerede, niçin, neden ve nasıl kullanılması gerektiği ayrıca tartışma konusudur. Sorun biraz da üretim araçlarına sahip olma ve sınıfsal çıkarlar doğrultusunda kullanma sorunudur. Kültürün toplumsal işlevinde araç olarak ekonomi ya da maddi bir artık zorunludur. Nasıl ki, bu gün burjuvazi her şeye el koymuş ve onları sınıfsal çıkarları yararına dönüştürmüştü... Devrimciler için de bu önemlidir. Söz gelimi her düşüncenin, her fraksiyonun kendisini alternatif olarak ortaya attığı bu dönemde, bunlardan birisinin bile özde ulusal, biçim olarak evrensel kültürü taşıyacak, yayacak, bilinç verecek bu organları, üretim araçları var mı? Sahip olduğu, devrimci gelenek anlayışı ve keza bu yükü taşıyacak, sonuca götürecek siyasi-askeri kadroları hazır mı? Örnekleri çoğaltmak mümkün. Çözüm için bir seçenek yoksa, kuru slogan düzeyinde sorunu ortaya atıp, geçmiş acıların üzerine yeni dertler inşa etmekten başka bir şey gelmez elimizden.

Siyasal gevezeliğimiz zengin olmasına zengin ama, çoğu yerde coşkun bir düşüncüyü kaldıramaz. Ondandır ezilen halkımızın ağızdaki kelimelerin gücünü biz kolay kolay göremiyoruz.

Genel olarak sanatın iki işlevi vardır. a- Sanatsal işlev, b- Toplumsal işlev...

Sanatın sanatsal işlevi, sanata olanaklar getirip, sınırlarını genişletmeye, yeni türe açılımlara kazandırıp, biçim estetik ve harmoni zenginliğini yaratmasında rol oynar. Sanatın toplumsal işlevi insandır. İnsanın yaşamı ve doğasıdır. Bu aşamada toplum içindeki tutumu, yaşamın en küçük hücrelerinden tüm organlarıyla bağlantılıdır. Yaşamın irdelenmesi, eksikliklerin, yanlışlıkların, yetersizliklerin gerisinde yatan nedenlerin açığa çıkarılması noktasında bu konuda çaba harcayanlara yeni bakış açıları sağlanabilir. O'na köktenci, realist bir yorumla sanatın ortaya konulmasını sağlar.

Marksist literatürden kulaklarımızı tırmalıyan alıntılar dışında, bize öteden beri yutturulan "Proleter sanatçı" ya da "Devrimci proleter sanatçı" kavramları tartışmalarının, sanat işlevini daha bir çıkmazın içine sürüklediği açıktır. Bu konuda ne doğru bir tespit yapılmış, ne de buna kuramsal bir işlevlik kazandırılmıştır. Bütün bunlar içi boşaltılmış bir öğretinin bize sunulmuş kalıplarıdır. "Proleterya kültürünün, proleterya sınıfının bir ürünü" olduğu kanısı yatmaktadır. Oysa Proleterya: sınıfları ve sınıf kültürünü ortadan kaldırıp, insanlığın kültürünün yollarını açmak için mücadele eder.

Bu düşünceler doğrultusunda, örgütlerin sistemli olarak ortaya koydukları doğru, dürüst bir çalışma ışığı henüz belirmemiştir. Bunun yaratıcısı, emekçisi sanatçılar bile salt örgütsel anlayışın, bir fraksiyonun devrimci sanatçısı olduğu tezi geliştirilerek, sanatçının kendisini geliştirmesi, yenilemesi ve işlevini özgür iradesi

ile vermesi engellenmiştir. Faydacılık temelinde sağlamaştırılmıştır. Bu konumdan uzaklaşan sanatçılar, sanatlarına farklı bir yorum, yeni bir anlayış ve etkiyi yaratacak düşünceyi getirememişlerdir. Bu günkü sanat ve yazın emekçilerinin içine düştükleri buna somut örneklerdir.

Sanat deniliyor: "Bir ayna değil, bir çekiştir. Yansıtmaz, biçim verir" Bu bağlamda sanat insanı eğitmede, arıtmada ve dünyayı kavramasında bir araçtır. Bu araç hangi sınıfın elinde ise, o sınıfın çıkarlarına hizmet eder. Sanatçıların önünde duran çaba yalnız gününbirlik hayatın üzerinde bir asalak olan çüce gerçekçiliğe karşı çıkış değil, toplumun güçler dengesi, sınıfların, ezen-ezilenlerin birbirine karşı durumları bunların ulusal ve uluslararası bağlantı ve nitelikleri vs. söz konusudur. Yani sanatçı sıkışıp kaldığı küçük köşesinden hareket ederek, dünyaya açılmalıdır.

Adil Duran

NIŞTIMAN REDAKSİYONU'NA

Biz Hollanda'da bulunan KOÇ-KAK taraftarları size NEWROZ kutlamaları dolayısıyla bazı haberleri bildirmek istiyoruz. Bu yıl Arnhem'de Kürdistan'lı yurtseverler bir Newroz kutladılar. Uzun hazırlıklardan sonra 10 Mart'da Hollanda'nın Arnhem kentinde NEWROZ kutlandı. NEWROZ'a 1000 dolayında Kürt, Hollanda'lı ve başka uluslardan insanlar katıldı. Hollanda'lı bazı parti ve kuruluşlar, NEWROZ'a temsilci ve me-

sajlar gönderdiler. Parti, örgüt ve kuruluşlar şunlardan ibaretti.

Arnhem belediyesi adına gelen temsilci özetle şunları konuştu. "Burada Kürt ulusal bayramı olan NEWROZ'un kutlanması bize onur veriyor. NEWROZ Kürtlerin ulusal bir bayramı, Kürt ulusunun bağımsızlık, özgürlük ve barışa olan özlemlerinin bir sembolüdür. NEWROZ Kürt halkının kendi kimliğini ispatlama ve ulusal direniş günüdür.

Bu gün Kürdistan'da mücadele vardır. Kürt halkı emperyalizme ve sömürgecilğe karşı mücadele veriyor. Buradaki Kürtlerin mücadelesi de bunu desteklemek içindir. Kürtler bölünmüş bir ülkenin sahibi, parçalanmış bir ulustur..." temsilci sözlerini şu şekilde tamamladı; "Yaşasın Kürdistan'ın bağımsızlığı!.."

Arnhem belediyesi Hollanda'nın en büyük partisi (muhalafet) olan işçi partisi (Puda)'nın elindedir.

- Bunun dışında,
- İşçi Partisi (Pvda) adına konuşan temsilci de Kürdistan'ın bağımsızlığını savundu.
- Hristiyan Demokrat Partisi (CDA) adına da bir temsilci konuştu. CDA bu gün iktidarda bulunan partidir.
- (NCD) Hollanda Komünist Partisi
- (PSP) Pasifist Sosyalist Parti
- (PPR) Radikal Politik Parti

Gece büyük bir olgunluk ve aheng içinde geçti ve başarılı oldu.

Geceye Hollanda KOÇ-KAK taraftarları olarak ta bir mesaj gönderdik ve "yaşasın NEWROZ, yaşasın Kürdistan'ın bağımsızlığı!" diye haykırdık.

Yoldaşça selamlar

HOLLANDA KOÇ-KAK taraftarları

LI SER ZIMAN

Zîman haceta têgihîştine, haceta danûstandinê û şertek ji yê netewebûne ye. Zîman şertek ji yê netewetî ye girîng e, rola zîman di civaka her welatî de mezin e, cîhane bi xwe de rolekî mezin dîfîze. Gelek an jî miletek bi zîmanê xwe tê naskirin, xelk bi zîmanê wan, wan dinasin û zanin bê kûne, ew çine û ji kîjan miletî ne.

Zîman ji nav xebat û kefteleftê derketiye û bi xebat û kefteleftê berupêş diçe. Dewlêman dibe. Çaxa meriv li ser zîmanekî raneweste û serê xwe pê neêşîne, ew zîman di warekî teng de dimîne. Ji vê yekê divê her miltek li zîmanê xwe xwedî derkeve. Zîmanê xwe bi kar bînin, dewlemend bikin, gotin û bejeyên biyanî ji nav derxin û zîmanê xwe zelal bikin. Vî zîmanê zelal di nava xwe de bi kar bînin, zarok û neviyên xwe bi zîmanê xwe perwerde bikin. Bi vê perwerde kirine wê hem zîmanê wan peşde biçe û hem jî ew millet bibe xwediyê zîmanekî xas û têkuz.

Îro ew erka zelal kirin û dewlemendkirina zîman li ser milên me Kurdan e jî. Zîman, di dîrok û civata Kurdan de jî çiyekî girîng digre û rolekî mezin di jiyana wan de dîfîze.

Kurdistan welatekî koloni ye. Ji çar aliyên êrişên dijmin tene ser. Çend hezar salin ku gelê Kurd li ser axa xwe dijî, li ser axa xwe tê kuştin, bi kuştin û hiştin erda bav û kale xwe diparêze. Li vajayî ve dijmin jî ranaweste, bi her kar û şiyane xwe ve êrişî doza netewa Kurd dikin. Hebûnê me yê ser û bin erdîn bi

her awayî talan dikin. Li gel zîlm û zora dijmin ew bi pîranî astengan dafînin pêşiya zîmanê Kurdî, dixwazin zîmanê me bişevin (asimile) da ku, em li hebûnê xwe, li doz û şexsiyeta xwe xwedî dermekevin.

Dijmin girûngiya zîman dizanin. Ew dizanin, çaxa zîmanê Kurdan be pişavtin û winda kirin, ew dê nikaribin li zîman, çand, dîrok û hebûna xwe xwedî derkevin. Wê nikaribin bêjin "em gel in, em netewa ne, va zîmanê me ye serbixwe heye".

Dijmin xweş dizane, çaxa Kurd zîmanê xwe ji bîr bikin, ewê bi hêsanî bêjin "binêrin, wa ew bi Tirkî, Farisî û Erebi diaxivin. Zîmanekî wan ye serbixwe nîne. Me digot ew Tirkên çiyayî ne, we bawer nedikir. Dê îcar bibînin". Û bi vî awayî ewê li dijî me dengvedanê bikin û hebûna me bi tûneyî bidin diyar kirin weke ku îro jî dikin.

Ji vê yekê dijmin, ji bo pişavtina zîmanê Kurdî çî ji destên wan tê texsîr nakin. Bi her awayî astengan dixin pêşiya xebata Kurdan ya bi her awayî, nexasim pêşiya zîman.

Her çiqasî dijmin îro jî dibêjin "ew, Tirk, Faris û Ereben çiyayî ne, zîmanê wan zîmanê me ye kevn e". Lê ji bêçarî vê dibêjin. Ji ber ku, nikarin bi awakî bijundar îspat bikin.

Di warê pişavtina zîman de em karin bêjin ku dijmin hin waran de bi ser ketiye. Îro li her çar aliyan Kurdistanê bandora (tesir) pişavtina zîman ji meriv re dixuye. Kurdên her çar alî di gotin û şorên xwe de hergiz

(muhakkak) gotin û peyvên biyanî dixin nava bêje ya Kurdî û tevî zîmanê xwe dikin. Nemaze, Kurdên ku bi şorên Kurdistanê û welatên biyanî de dijîn, pir hatine pişavtin. Hema, hema ji nivî betir gotin û peyvên biyanî bi kar tînin. Bi awayî dijmin di hin armancên xwe de bi ser ketî dixuye.

Bîndestbûn û parçebûna Kurdistanê di warê pişavtina zîman de sedemekî herî mezin e. Welatekî mîna Kurdistanê bîndest, parçekirî û xwedî gelek dijmin, ne hesane ku, bandora zîmanê biyanî li ser zîmanê Kurdî nebe û bişk di zîmanê Kurdî neyê kirin. Ji vê yekê bi pişavtin û alozkirina zîmanê Kurdî de sedema yeke mîn û herî mezin parçebûn û bîndestbûna welatê me ye.

Îcar em hinekî li ser nexweşiyên xwe yê hindurî rawestînin.

Hinek îro dibêjin "Zîman ji bo me ne pêwîst e. Divê em ji her tiştî berî şoreşa Kurdistanê biserxin. Paşî meriv dikare zîman hîn bibe."

Bi a min ev raman şaş e. Xwediyên vê ramanê rûn li ser nanê dijmin dikin. Armanca dijmin ya pişavtin û windakirina zîmanê Kurdî qewîntir dikin û kama dîfî dijminan tînin cîh. Meriv nikare zîman li hêviya şoreşa Kurdistanê bihêle.

Rast e, zîman ne armanca yeke mîn e. Gerek meriv tenê zîman nede ber xwe, lê ji bîr neke ku, ev kar jî şaxek ji dara şoreşê ye. Evên ku vê ramanê diparêzin, zîman li benda bi serketina şoreşê dihelin û dibêjin, "em şoreşger in, ma zîman çî ye?", gelek tiştan tevîhev dikin.

Berî her tiştî em ne di civatekî komûnîst de ne ku, zîman ji bo me ne pêwîst be. Rakirin û negirûngiya zîman di civaka komûnîst de mimkin e. Di civaka komûnîst de zîman hêdî

hêdî tên rakirin, bi taybetî ji bo zimanekî tenê ku, hemû mirov têbigihjin, tê xebitin. Dabaşa zimanan di komunîzmê de, ew jî hêdî hêdî ber bi zimanekî ve wê bîn rakirin.

Lê mixabin, em îro ne di vê civakê de ne û em hê gelekî ji hev dur in. Ji bo serketina wê civake derbasbûna bi sedsalan hewce ye.

Em dev ji civaka komunîst jî berdin, îro li gelek welatan hê sosyalîzmekê himtêkuz pêknehatiye. Hê gelek problem di nava van welatên ku, ber bi vê amancê ve dimeşin hene. Hê emperyalîzm li gelek cihan lotikan davêje. Hê gelek welat bindest in, şerê civakî û netewî didin û dixwazin bibin pêlikek ji ya civaka komunîzmê.

Çaxa em van hebûn û kêmasiyan bi carekî ber çavên xwe bavejin û em xwe ji pêlika yekemîn çeng bikin pêlika herî bilind, ji xwe xapandinê pê ve ne tu tişte. Yan bi zanetî yan jî bi nezanî em xwe jî û kesên dora xwe jî dixapînin.

Ez bawerim yên ku vê ramana çewt diparezin û dixwazin zimanê Kurdî ji devê Kurdan derxin û zimanê biyanî têxîn devê wan, bi zanetî ev karûbar dane li ser milên xwe. Ji xwe gelek çepelkarên (şovenist) bi navê şoreşgerî ban xwe dikin, car bi caran dibêjin; "dev ji vî zîmanê Kurdî berdin. Çiye ev zîman? Binêrin, zîmanê Tirkî çiqasî xweş e, zîmanekî bajarî (medenî) ye, çîye, here... were, here... were ?".

Wek tê dîtin armanca wan çepelkaran, armanca yên ku, bi dev kurd in, le bi dil Tirk in û armanca ramyariya (ideolojiya) Kemalîzme digihin hev û di binî de wendakirina zîmanê Kurdî, wendakirina hebûnên Kurdî û bi taybetî wendakirina Kurdan bi

xwe ye.

Em bêjin, me zîman li benda serketina şoreşa ku, em nîzanin bê wê kengê biserkeve hişt. Gelo kî kare soz û bext bide ku, heta wê deme vê zîmanê Kurdî aloztir, tevlihevîr û jartir nebe? Ez bawer nakim ku kes karibe vê soz û bextê bide.

Em bêjin, me dev ji zîmanê Kurdî berda û zîmanê biyanî ji xwe re pejirand. Em dibêjin, em dê şoreşa Kurdistana biserxin. Ji bo biserketina şoreşê jî gerek meriv têkeve nava gelen Kurdistana, wan şiyar bikin, zana û birewer bikin da ku em bi al-kariya wan karibin bigihin armanca xwe. Çaxa em dakevin nav gelê xwe, bê guman divê em zîmanê gel biaxivin. Gelê me jî bi piranî zîmanê biyanî nîzanin û ji vî zîmanî kîndar in. Ji ber ku bi sed salan pisporên dewleta metînkar ya Tirk û cendirmên wan tada û lêdan li wan kirine, bi wan lihîstine û dest avêtine namûsa wan. Baş e: madem ku, ew hebûn li ber çavan e, emê çawa bi vî zîmanê biyanî têkevin nava vî gelê ku, ji vî zîmanî kîndar û pê nîzanin? Em dê çawa xwe û doza xwe bi wan bidin pejirandin.

Wek tê dîtin, ji bo ku meriv gelê xwe ji xwe re bike hevalbend divê meriv zîmanî wî gelî biaxive, bi wî zîmanî têkeve nava wan, bi wî zîmanî derd û kul û amancên xwe ji wan re bêje da ku meriv karibe wan bikşîne hêla xwe.

Gotinek pêşîye me heye, dibêjin "meriv bi zîmanê xweş mar ji qulê derdixe".

Gelo em çawa bi zîmanê biyanî mar ji qule derxin? Em dê çawa dev ji zîmanê xwe berdin û bi zîmanekî ku ne yê me ye, li hebûna xwe xwedî derkevin? Encex em bi zîmanê xwe yê zîmkakî karin gelê xwe

qezenc bikin û hebûna xwe li dinê bidin îspat kirin. Îro em tev dizanin ku, dijmin ji ber hebûna zîmanê Kurdî nikare gelê Kurd ji holê rake. Sedemek herî mezin hebûna zîmanê Kurdî û parastina wê ye. Ger dijmin di warê pişavtin û wendakirina zîmanê Kurdî de biserketibiwa, niha ne zîmanê Kurdî, ne gelekî ku doza Kurdî dikir û ne jî Kurd tunebûn. Wê hebûna wan bi tenê di rûpelen dîroka kevn de bimana û wê niha ji ruyê erdê wenda bibûna. Em dê jî niha Tirk, Ereb anjî Faris biwana.

Le li vajayê ve Kurdan bi hebûna zîmanê xwe, xwe îspat kirine. Gerek meriv vê rastiye bêje ku, ev erka mezin jinên Kurdan dane li ser milên xwe. û wan zîmanê Kurdî parastine, ew jîndar kirine û hebûna zîmanê Kurdî li ser lîngan hiştine. Gerek meriv vê qenciya jinên Kurdan ji bîr neke, rumeta wan bigre, ciyekî giranbîha bide wan û ji dil em karin bejin ku em sipasdarên wan in.

Bi a min, her malbatek Kurd divê serê xwe bi zîmanê Kurdî biêşîne, hîn bibin, hîn bikin. Zarokên xwe hînî zîmanê Kurdî bikin. Berê zîmanê zîmkakî, paşê zîmanê dîn, ne ku bi zîmanê biyanî bi wan re biaxivin, wan ji zîmanê Kurdî bi dur bixin û wan bikin Kurdên înkarkirî yên pêşerojê.

Her Kurdekî welatparez û birewer divê giraniyên xwe bîdin ■ ser zarokên xwe, wan hînî tore, gerdîş (adet) zîman û sinciyê (karakter) Kurdî bikin, da ku ew zarok di pêşerojê de xwe wenda nekin û li doza xwe xwedî derkevin.

Divê em zanibin ku her miletek bi zîman û welate xwe tînas kirin.

BRÎNDAR

STOCKHOLM KONFERANSI

16-17 Şubat 1985 tarihleri arasında Stockholm'de "Türkiye'de İnsan Hakları ve Özgürlükler" konulu uluslararası bir konferans düzenlendi. Konferans "Türkiye'de Demokrasi ve İnsan Hakları Komitesi" tarafından hazırlandı.

Konferansa, Türkiye'de sömürgeci, askeri-faşist diktatörlüğün baskısına maruz kalmış veya bu baskılardan dolayı yurtdışına çıkmış çok sayıda tanınmış insan katıldı. Konferansta Türkiye'de sömürgeci, askeri-faşist diktatörlüğün dört yılı aşkın bir süredir gündemleştirdiği baskı ve sömürü mekanizmasına dikkat çekilerek, diktatörlüğe karşı daha aktif bir mücadelenin gerekliliğine değinildi. Değişik konular hakkında görüşler belirtildi. Görüş belirtilmesi istenmeyen tek konu vardı: Türkiye'de Kürt sorunu !...

Sosyal Demokratlar ve "Komünistlerin" işbirliği ile düzenlenen bu konferansta Kürt sorununa yeniden ambargo konulması bizim açımızdan şaşırtıcı olmadı. Zira bu durumu konferans öncesi de dile getirmiş ve çeşitli çevrelerle olan ilişkilerimizde, sonucun böylesi bir seyir izleyebileceği konusundaki kuşularımızı belirtmiştik. Konferans süresince ortaya çıkan durum bizim bu kuşularımızın ne denli yerinde olduğunu gösterdi. Konferansa şu veya bu nedenle konuşmacı olarak davet edilen bazı Kürt konuşmacıların Kürt sorununa değinmeleri bile konferans düzenleyicilerinin Türk tarafını oldukça rahatsız etti. (Konferansın hazırlanmasında sadece Türk'ler değil, aynı zamanda bazı İsveç'li parti ve kişiler de yer almışlardı)

Konferanstan sonra İsveç Kürdistan Dernekleri Federasyonu tarafından "Türkiye'de Demokrasi ve İnsan Hakları Komitesi" ile kamuoyuna yönelik bir açıklama yapıldı. Bu açıklamayı aşağıda okuyucularımıza sunuyoruz. Açıklamaya geçmeden önce de konuyla ilgili görüşlerimizi belirtmeyi gerekli görüyoruz.

Bir defa, İsveç Kürdistan Dernekleri Federasyonu'nun böylesi bir girişimde bulunmasını ve "Stockholm Konferansının" eksikliklerini bir bildiri ile kamuoyuna duyurmasını olumlu görüyoruz. Açıklamanın içeriğindeki bazı eksiklikleri bir yana bırakırsak, bir bütün halinde olumlu bir işlev gördüğüne inanıyoruz. Yanlız belirtmekte yarar vardır ki, bu türden müdahalelerin daha etkili olabilmesi için zaman ayarlamasını iyi yapmak gerekmektedir. Örneğin, bu açıklama Konferans döneminde, konferansa katılan delegelere ve dinleyicilere dağıtılsaydı kuşkusuz yaratacağı etki daha fazla olacaktı. Konferans döneminde bu sorunun (Kürt Sorunu) gündeme gelip/gelmeyeceğini bilmiyorduk denilebilir. Ancak bu gerekçe doyurucu olmaz. Zira, konferans öncesi, bizzat konferans düzenleyicilerinden de bazıları bu sorunun gündeme gelmesi halinde konferansa katılmayacaklarını açık bir şekilde, basın ve yayın organlarında dile getirmişlerdi. Ayrıca Konferansa çağrılan örgütler durumun böyle olacağını gösteren diğer bir noktaydı. Federal Almanya'dan FİDEF, İsveç'ten Türk federasyonu ve Türk İşçi Birliği'nin davet edildiği, İsveç Kürdistan Dernekleri Federasyonu'nun davet edilmediği böylesi bir konferansta ortaya çıkacak sonuç ta açıktı. Bu yüzden Konferans öncesi bu durumu dile getirerek, önlem alınması gerektiğini belirttik. Ancak, "bekleyelim, görelim" mantığıyla hareket edildiğinden konferans öncesi herhangi bir müdahalede bulunulamadı.

İsveç Kürdistan Dernekleri Federasyonu'nun bundan sonraki çalışmalarında bu türden olaylar gündemleştirdiği zaman vakit ayarlamasını iyi yapmasını temenni ederek, kamuoyuna ve komiteye yönelik yaptığı açıklamaya geçelim.

TÜRKİYE'DE DEMOKRASİ VE İNSAN HAKLARI KOMİTESİNE AÇIK MEKTUP

NIŞTIMAN

Dört yılı aşkın bir süredir Türkiye'de askeri-faşist diktatörlük koşullarının yaşandığı bütün demokratik hak ve özgürlüklerin yok edildiği, her türlü Ulusal Demokratik haklarından yoksun Kürt halkının sömürü ve baskıların en ağırını yaşadığı bir dönemde, yurtdışında, Avrupa'da "Türkiye'de Demokrasi ve İnsan Hakları sorunuyla" yakından ilgilenmesi Türkiye ve Kürdistan Halklarıyla dayanışma i-

çine girilmesi bizim için son derece sevindirici bir tutumdur.

"Türkiye'de Demokrasi ve İnsan Hakları Komitesi"ni de bu güne kadar hep bu çerçevede değerlendirdik. ve çalışmalarına büyük bir değer biçtik. Komitenin 16-17 Şubat 1985 tarihleri arasında düzenlediği "Türkiye'de İnsan Hakları ve Özgürlükleri" konulu uluslararası konferansı da Türkiye Demokrasi güçleriyle yapı-

makta olan dayanışmanın somut bir adımı olarak görüyor ve saygı duyuyoruz. Ancak, komiteyle ilgili bu olumlu düşüncelerimizin yanında O'nun düzenlediği konferansa yönelik eleştirilerimiz de vardır. İşte bu açık mektubumuzla, bunu dile getirmeye çalışacağız.

Kürdistan'ın en büyük parçasını işgali altında bulunduran ve 12 milyon aşkın nüfusuyla Kürt halkının

hiçbir Ulusal ve Demokratik hakkını tanımayan, hatta Kürtlerin varlığını bile inkar eden Türkiye gibi bir ülkede "İnsan Hak ve Özgürlükleri" konusunu tartışmak için düzenlenen bir konferansın Kürt sorununu programına almaması ve Türkiye'de sanki 12 milyon nüfuslu bir Kürt sorunu hiç yokmuş gibi davranması bizi derinden üzdüğü gibi, hayrete de sevk etmiştir. Eğer Türkiye'de "İnsan Hak ve Özgürlükleri" tartışılacaksa; bu, her şeyden evvel Kürt halkını da gündemine almalıdır. Çünkü, Türkiye'de Kürt halkı her türlü ama her türlü demokratik ve insani haklarından yoksundur. Varlığı bile kabul edilmemektedir.

Konferansı düzenleyen komitenin bu tutumu, İsveç'te yaşayan beş bini aşkın Kürt göçmen topluluğu arasında büyük bir üzüntüye yol açmıştır. İsveç'te yaşayan Kürt topluluğu bu tutumu, 20 milyon nüfuslu bir halkın Ulusal haklarına ve bu hakların gerçekleşmesi yolunda zindanlarda ömür tüketen onbinlerce evladının sesine lakayit kalınmanın açık bir belirtisi sayıyor.

Acaba, Stockholm'de düzenlenen "Türkiye'de İnsan Hak ve Özgürlükleri" uluslararası konferansı gündemine Kürt sorununu, basit bir "unutkanlık" ya da "ihmalkarlık" sonucumu, yoksa bilinçli bir tutumla mı almadı? Biz inanıyoruz ki, böyle önemli bir meselenin unutulması pek mümkün olmaması gerek. Türkiye'de kendilerine demokrat ya da sosyal Demokrat diyen, ama cuntayla uzlaşan, Kürt halkına karşı şoven ve ırkçı bir tutum içinde olan kimi çevrelerle yapılan pazarlıklar sonucu Kürt sorununun konferansın gündemine alınmaması, "İnsan Hak ve Özgürlükleri" adına hayretten de öte endişe verici bir tutumdur. Komite bilinçli o-

larak Kürt meselesini konferansın gündemine almadığı, yine komite bilinçli bir tutumla Almanya'dan bir Türk örgütü olan FİDEF'i, İsveç'ten Türk federasyonunu, Türk İşçi Birliği'ni davet etmiştir. Ama buna karşılık İsveç'ten hiçbir Kürt örgütünü davet etmemiştir. Yine, İsveç'te yurtsever, demokrat bir insan olmanın ötesinde hiçbir temsil gücü ya da akademik kariyeri olmayan şahıslar çağırıldığı halde, Kürdistan'ın dört parçasından Kürtlerin temsil edildiği İsveç Kürt Demekleri Federasyonu davet edilmemiştir. Oysa 12 Eylül darbesinden bu güne kadar İsveç'te cuntaya karşı konulan her eyleme federasyonumuz en aktif bir biçimde katılmış ve bu eylemlerin birçoğuna bizzat öncülük etmiştir. Federasyonumuz Komite üyesi Türk unsurlarla Türkiye ve Kürdistan Halklarıyla dayanışma eylemleri düzenlerken, Türkiye'de İnsan Hak ve özgürlükleri için mücadele ederken, bu konferansa özellikle davet edilen bu şoven çevreler yapılan tüm bu eylemlere küfür bombardımanı yağdırıyorlardı. Ve komite üyesi Türk unsurlar o eylemlerin hiç birisine bizleri çağırılmazlık etmiyorlardı. Ama her nedense bu konferansa bu ırkçı şoven çevreler çağırılıyor da bizler çağırılmıyoruz.

"Türkiye'de Demokrasi ve İnsan Hakları Komitesi'nin" Türkiye'de Kürt halkının varlığını ve ulusal haklarını inkar eden bir anlayışta olduğuna inanmıyoruz. Hatta komitede yer alan sayın İsveç'li parlamenterlerin bu güne kadar çeşitli vesilelerle Kürt sorununu dile getirdiklerini, halkımız üzerindeki baskıları protesto ettiklerini ve bizimle dayanışma içinde olduklarını da biliyoruz. Bizler, onların bu dostça dayanışmalarını unutmamak ve hiçbir zaman da unut-

mayacağız.

Buna rağmen komitenin sözkonusu üzücü tutumun içine girmesi, kendilerine demokrat veya sosyal demokrat diyen ırkçı-şoven çevrelerin girişim ve baskılarının büyük bir rol oynadığı açıktır.

Sözkonusu şoven çevreler geçmişte olduğu gibi, bu gün de Türkiye'de Kürt halkının varlığını inkar ediyorlar. Onlar, Kemalizmin (Atatürkçülüğün) diğer tüm ulus ve azınlıkları eritme, Türkleştirme politikasını olduğu gibi sürdürüyorlar. Bu politikayı gizlemek için de Türkiye'de yaşayan herkesin Türk olduğu yalanını öne sürüyorlar. Kendilerine demokrat ya da sosyol demokrat diyen bu şoven çevrelerin Kürt halkına karşı takındıkları tutum, bu gün iş başında olan faşist cuntanın tutumundan esasta farklı değildir. Buna rağmen, sözkonusu çevreler, yurtdışında, Avrupada Türkiye ile dayanışma içinde olan çevrelere gittiklerinde "Aman Kürt sorunundan bahsetmeyin, ordu ve Millet bu konuda çok hassastır. Bu sorunu dile getirirseniz, onları daha da uzaklaştırır, olumsuz noktalara götürürsünüz. Demokrasiye geçiş süreci konusunda da bize daha büyük zorluklar çıkarırız" gibi iki yüzlü safsatalara baş vuruyorlar. İşin ilginç Stockholm Konferansında olduğu gibi, kimi Avrupa'lı demokratik çevreler de bu safsataların, iyi niyetle yapılmış sözler olduğuna inanıyorlar. Oysa, Türkiye'nin yüz yılı aşan tarihi ispatlamıştır ki, Türk şovenleri bu sahtekarlıklarla Kürt halkını uluslar-

arası dayanışmadan yoksun bırakmak O'nun sesini boğmak için başvuruyorlar.

Bu arada komite üyelerinin ve Avrupa kamuoyunun bilmesi gerekir ki,

ulusal sorun Türkiye'de Demokrasi meselesinin en temel meselesidir. Bu sorun yok sayılarak, Kürt halkı baskı altında tutularak, Ulusal Demokratik ve insani haklarına ambargo koyarak Türkiye'ye ne genel anlamda bir demokrasi getirebilir ve ne de insan hak ve özgürlükleri güvence altına alınabilir. Nüfusu en az 12 milyon olan bir halkı her türlü hak ve özgürlüklerinden yoksun bırakacak bir "demokrasiye" de demokrasi denemez. Şoven Türk çevrelerinin, bir halkın varlığını inkar temelinde Türkiye'ye demokrasi gelebileceği gibi istemlerine hoşgörülü davranılmamalıdır. Eğer Türk demokratları bu tutumlarında, yani Kürt halkını inkar da ısrar ederlerse, doğal olarak Kürt halkının onlarla ortaklaşa bir mücadele içine girmesinin olanakları zorlaşır. Bu da açıktır ki, iki halkın zararına, Türkiye'de demokrasi ve insan hakları mücadelesi zaafa uğrar.

Kendilerine demokrat ya da sosyal demokrat diyen Türk çevrelerinin, bilinçli bir şoven tutumla Kürt meselesini Konferansın gündemine getirilmesine karşı çıktıkları, onların İsveç'teki kimi yandaşlarının konferansa katılma davetiyesine verdikleri ve kamuoyunda açıkladıkları red cevabında açıkça görülüyor.

Davetiler listesinde "Türkiye'li örgüt temsilcileri" deyimini yer almaktadır.

"İsveç'li dostlarımız şu gerçeğin farkında olmayabilirler: Yurttaşlarımız arasında Türk yerine Türkiye'li deyimini kullananlar genellikle ayrılıkçı akımları benimseyenler ve destekleyenlerdir.

"... Türk deyimini, bir ırkın veya etnik bir grubun değil, tümüyle bir ulusun, Türkiye'de yaşayan ulusun adıdır. Bir başka anlatımla, Türkiye'de Türk deyimini çağdaş türk ulusunun

ve devletini el birliğiyle yaratanların ve oluşturanların adıdır. Bu adı kullanmaktan ilke olarak kaçınanlarla ve Türkdükle Türkiyeliliği, ulusla vatanı birbirinden ayırmaya kalkışanlarla bir arada veya dayanışma içinde bulunmamız olanaksızdır". (Türk İşçi Birlikleri adına Hadi Orman ile Ahmet Kılıçkan)

Bu alıntılar, Türkiye'de kendilerine demokratik sol'cu (sosyal demokrat) diyenlerin İsveç'teki yandaşlarının yayınladıkları bildiriden alınmıştır. Durum son derece açık görülmüyor. "Türkiye'de Demokrasi ve İnsan Hakları Komitesi" Türk demokratik sol'cularını konferansa çağırmıştır. Onların Kürt adı karşısında çok "hassas" olduklarını bildikleri için de Konferans çağrısına "Kürt" sözcüğünü hiçbir şekilde koymamaya programı Kürt meselesini almamaya özen göstermiştir. Bu nedenle de "Türkiye'li" deyimini kullanmıştır. Ama ırkçı-şoven Türk demokratik sol'cuları bu deyim karşısında bile çılgına dönmüşler. "Ne demek Türkiye'li ? Türkiye'de yaşayan her kes Türktür. " "Türk" deyimini kullanmadığımız için konferansa katılmayacağız demişlerdir. Böylece kara şoven yüzlerini açığa vurmuşlardır.

Üzücü olan ve konferansın gündemine Kürt sorununu almaması ve Kürdistan'lı örgüt temsilcilerini davet etmemesidir. Bu tutum, komitenin İsveç'li parlamento üyelerinden beklemediğimiz, bu nedenle de eleştirdiğimiz bir tutumdur. Ama biliyoruz ki, komitede böyle bir tutumun oluşmasının birinci derecede sorumlusu, komitede yer alan, O'nunla işbirliği içinde olan "ilerici-devrimci" kimi Türk unsurlardır. Bu komitede yer alan Türk unsurlar her fırsatta Kürt halkının Ulusal Demokratik haklarına sahip çıktıklarını öne sürü-

yordular. Ama bu konferans örneğiyle bir kez daha ortaya çıktı ki, onlar, kendilerine "Türk sosyal demokratları" diyen bu sosyal şoven çevrelerin yanında yer alabilmek için Kürt meselesini yok saymaya her an hazır görünüyorlar.

Komitenin Türkiye'li ilericilerin, devrimci çevrelerin ve kendilerine demokrat diyenlerin de şu gerçeği iyi bilmeleri gerekir: Türkiye'de Kürt halkı vardır. Ve O'nun bağımsızlığı ve özgürlüğü uğruna mücadelesi de vardır, bu mücadele tüm ulusal demokratik hakları almaya dek sürecektir. Kürt halkını "yok" saymakla bu halk yok olmaz. Böylesi bir tutum, her iki halkın kurutuluş mücadelesine, demokrasi kavgasına ve her şeyden önce inkarcılığın içine sapanlara zarar verir. Kürt halkı, sağ duyulu ve gerçekçidir. Her iki halkın da çıkarına olan ortak mücadeleden yanadır. Türk demokratları, ilerici, devrimcileri akıllarını başlarına toplamalı, halklarımızın ortak mücadelesini engelleyen böylesi bölücü tutumlardan vazgeçmelidirler.

Sonuç olarak bizler bu güne kadar olduğu gibi, bundan böyle de Türkiye'de İnsan Hak ve Özgürlükleri için tüm gücümüzle savaşımaya devam edeceğiz ve "Türkiye'de Demokrasi ve İnsan Hakları Komitesi" nin bu uğurda verdiği her türlü çalışmasını destekleyeceğimiz gibi, bundan böyle komiteyle daha sıkı ilişkiler içine girmeyi yürekten diliyoruz.

Durum, Komite üyelerine ve tüm kamuoyuna duyurulur.

İSVEÇ-KÜRDİSTAN DERNEKLERİ FEDERASYONU

SÖMÜRGEÇİ FAŞİST DİKTATÖRLÜK YENİ PROVAKASYONLAR PEŞİNDE

Son birkaç aydır faşist Türk devleti, Bulgaristan'a karşı yoğun bir kampanya başlatmıştır. Bu kampanyaya hemen hemen devletin tüm kurumları katılmıştır. Başta devlet başkanı faşist Kenan Evran ve uşak Turgut Özal olmak üzere, basın-yayın vb. kuruluşlara kadar, adeta bir kampanyayı örgütlendirmekle görevlendirilmişlerdir.

Türk basınının hızlı silahşörleri (sağdan sola kadar) bu "kutsal" davaya katılmayı, Bulgaristan'ın Türkler üzerindeki "mezalimini" teşhir etmeyi, adeta kutsal bir görev adanmışlardır.

Faşist Türk devleti, bu kampanya ile şovenizmi alabildiğine körükliyor. Bunu çeşitli düzeylerde sürdürüyor; basın ve yayının yanı sıra, özellikle Avrupa'da kitlesel eylemlerle devam ettiriyor. Sorunu -ne sorunsu- uluslararası kuruluşlarda gündemleştirmenin uğraşı içerisinde...

Faşist devletin Bulgaristan'a yönelttiği suçlamalar nelerdir? "Bulgaristan yönetimi, Bulgaristan'da yaşayan Türkleri Bulgarlaştırmak istiyor. Onların dilini yasaklıyor, okullarını kapatıyor. Türk isimleri değiştiriliyor, camiler yıktırılıyor...vs."

Faşist diktatörlüğün bu kampanyaya yönelmesi nedensiz değildir elbette. O, girdiği çıkmazlardan şovenizmi körükleyerek kurtulmak istiyor. Çünkü O, son derece ciddi sorunlarla karşı karşıyadır. Sorunları gittikçe büyüyor. Beş yıldır umduğunu bulamadı. Bu süre boyunca istediklerinin tümünü elde edemedi. Ekonomik bunalıma çözüm getiremedi. Aksine çözümsüzlük her geçen gün biraz daha büyüyor. Bu büyümeyi (çözümsüzlüğü) önleyecek maddi güce de sahip değildir. Devrimci hareke-

ti tümünden dağıtamadığı gibi, yeni fiizlenmeleri de önleyemiyor. Yeniden örgütlenmenin koşulları olgunlaşıyor. Halk yığınlarının kini büyüyor. Faşist diktatörlüğün baskı ve yıldırımları, kitleleri susturmaya yetmiyor. Bu durum diktatörlüğü oldukça tedirgin ediyor ve o'nu korkutuyor; geleceğini tehdit ediyor. Cuntanın tüm saldırganlığı bundan dolayıdır. Yaralı, kuduz bir köpek gibi şuraya-buraya saldırması bundandır.

Faşist diktatörlük, sokaklarda, köy ve mahallelerde, değişik yer ve alanlarda, tek tek veya toplu halde insanları; yurtsever, devrimci-demokratları kurşunlamakla, onları katletmekle, zindanlara kapatmakla, işkence ile, çeşitli baskı, oyun, şantaj ve tehditlerle ömrünü daha fazla uzatamayacağını bilincine varmıştır. Saldırganlığının bir nedeni de budur.

Sömürgeci, askeri-faşist diktatörlük, Bulgaristan'a yönelik kampanya ile yetinmeyecektir. O, bu kampanya ile sadece şovenizmi körükliyor. Zaman zaman benzeri kampanyaları Yunanistan'la ilgili olarak ta gündemleştiren diktatörlük, bütün gücü ile Türkiye ve Kürdistan devrimci hareketine yönelik saldırılarına zemin hazırlıyor. Ekonomik bunalımın ağır yükünü ve sorumluluğunu emekçi halk yığınlarının omuzlarına yüklemeyi planlıyor. O, halk kitlelerinin hoşnutsuzluğunu berteraf edebilmek ve onları içsel sorunlarından uzaklaştırabilmek için, zaman zaman bu tür yollara baş vuruyor. Şovenizmi körükliyor. Hayali düşmanlar yaratıyor.

Faşist diktatörlüğün bu gün yaptığı da budur. O, Türkiye ve Kürdistan devrimci hareketlerine karşı yeni saldırılara hazırlanıyor. Bu amaçla çok yönlü bir çabanın içine girmiştir.

Bulgaristan'a yönelik başlatılan kampanyanın bir nedeni de budur.

Diktatörlük, bu faaliyetlerini elbette ki, yalnız başına örgütlemiyor. Şovenizmi, sadece bencil çıkarları için körüklemiyor. O'nu bu tür faaliyetlere iten diğer bazı güçler daha vardır. Bu güçler; başta ABD olmak üzere, kapitalist-emperyalist sistemdir. O sisteme bağlı güçlerdir. Uluslararası finans kuruluşlarıdır. İMF'dir. NATO'dur. Uluslararası tekeli sermayedir.

Emperyalist-kapitalist sistemin efendisi ABD emperyalizmi, tüm dünyada olduğu gibi, Orta-Doğu'da da yeni mevziler elde edebilmek ve dengeyi tümünden kendi lehine çevirebilmek için her yolu meşru görmektedir. Bu amaçla darbeler tezgahlıyor, halklar arasında düşmanlıkları körükliyor, yerel ve bölgesel savaşları kışkırtıyor. Zaman zaman da fiili saldırılara ön ayak oluyor. Bu saldırılarda çoğunlukla uşak iktidarları devreye sokuyor. Kimi zamanda kendisi bu rolü üstleniyor.

Bulgaristan'a yöneltilen bu kampanya da, özünde ABD emperyalizminin dünya genelinde sürdürdüğü saldırgan politikasının bir parçasıdır. ABD emperyalizminin gönüllü uşaklığını yapan Türk faşist diktatörlüğü, ABD emperyalizminin saldırgan politikasının Orta-Doğu'daki pratik uygulayıcılarından biridir. O, sadece Bulgaristan'a yönelik kampanyanın başlatıcısı değildir. Sadece Yunanistan ve bölgedeki diğer bazı devletleri tehdit etmekle de yetinmiyor. Başta Kürdistan halkımız olmak üzere, bölge ilerici güçlerinin geleceğine yönelik olarak ta büyük bir tehlike oluşturuyor. O, bütün gücünü ABD'den alıyor. O'nun yaşam kaynağı emper-

yalizm, bölge gericiği ve satılmış işbirlikçi Türk egemen sınıflardır. Başta da işbirlikçi, Türk-tekelci burjuvazisidir. O, ABD ve diğer emperyalistlerin çıkarlarını korumak için bu şerefsiz görevi (bölge jandarmalığını) üstlenmiştir.

Sömürgeci, faşist diktatörlük Bulgaristan ve Yunanistan örneğinde görüldüğü gibi, hayali düşmanlar yaratarak, saldırı planları yaptığı esas hedefi gizleme çabasıdır. Oysa, bunun gizlenecek bir tarafı kalmamıştır. Saldırının hedefi, hiç kuşkusuz, ilk adımda Kürdistan'dır. O'nun devrimci dinamikleridir.

Faşist diktatörlük, ABD ve bölge gericiğinden aldığı destekle, bir kez daha Güney-Kürdistan'a saldırabilir. Gelişmeler, faşist diktatörlüğün güney-Kürdistan'a saldırı ve orayı işgale hazırlandığını gösteriyor. Bu amaçla yeni oyunlar, yeni provakatif eylemler tezgahlama peşindedir. O, Güney-Kürdistan'a saldırıyı haklı çıkaracak gerekçelerin peşindedir. Bunun için son derece dikkatli davranmaktadır. Oyunu, kendi kurallarına göre hazırlamanın uğraşı içerisinde. Kürdistan devrimci hareketinin sömürgeci, faşist diktatörlüğün bu oldukça tehlikeli serüvenlerine karşı duyarlı olması gerekmektedir.

Sömürgeci, faşist diktatörlük Bulgaristan yönetiminin Türkleri eritmek istediğini, Türk dili üzerinde baskılar uyguladığını, Türk isimlerinin değiştirildiğini ve Türklere ait camilerin tahrip edildiğini iddia ediyor. Faşist diktatörlük, barbarlıklarını ve insanlık düşmanı çirkef yüzünü demogojyle kapatmaya çalışıyor. Ne var ki, O, boş bir çabanın peşindedir. Hiç bir örtü O'nun kirli/çirkin yüzünü kapatmaya yetmeyecektir.

Türk sömürgecileri tarafından yüz-

lerce yıldır baskı altında tutulan, tüm değerleri tahrip edilen Kürt halkı, kendi dilini özgürce konuşamazken, (bu gün bile) Türk sömürgeci

devletinin işgalindeki Kürdistan parçasında (Kuzey-Kürdistan) 10 milyon aşkın bir nüfus henüz Kürt olduğunu rahatça söyleyebilecek bir durumda değilken, faşist diktatörlük nasıl ve hangi yüzle Bulgaristan'daki Türklere yapılan baskılardan bahsedebiliyor ?

Bulgaristan'ın Türklerin isimlerini değiştirdiğini söyleyen kanlı diktatörlük neyin peşindedir ? Sömürgeci Türk devletinde Kürtçe isimlere olan yasaklar kimin eseridir ? Yeni doğan Kürt çocuklarının isimleri Kürtçe olarak neden nüfus kütüklerine kaydedilemiyor ? Neden (Kürdistan'da) şehir, kasaba ve köylerin Kürtçe olan isimleri birer birer değiştirildi, değiştiriliyor ? Ve neden mahalle ve sokak isimleri yeni Türkçe isimlerle donatılıyor ? Nüfus dairelerine Türkçe isim listelerini koyanlar kimlerdir ?

Onlarca yıldır Kürdistan'da zoraki asimilasyonu en rezil bir tarzda uygulayan ve bunu temel bir politika haline getiren sömürgeci Türk devleti, ilginçtir ki, Bulgaristan'ı, Türkler'i asimile etmekle suçluyor. Kürt halkını asimile edebilmek ve Kürt ulusunu yer yüzünden silip atmamak için her yolu meşru gören sömürgeciler, Kürdistan'a yönelik saldırılarında son derece alçakça davranmışlardır.

Hiç şüphesiz Bulgaristan'da genel olarak milliyetler sorunu, özel olarak Türk azınlığı ile ilgili olarak, sosyalizmin gerekleri yerine getirilmemiştir. Bu durum elbette ki tasvip edilemez. Ne var ki, bu durum, faşist diktatörlüğü hiç mi hiç ilgilendirmez.

Sömürgeci, faşist diktatörlük öncelikle Kürt ulusu üzerindeki insanlık dışı baskılarından dolayı hesap vermek zorundadır. Kıbrıs'ın işgaline son vermek, Orta-Doğu'daki mazlum halkları, onların devrimci dinamiklerini tehdit etmekten vazgeçmek zorundadır.

Görüldüğü gibi, sömürgeci, faşist diktatörlük Orta-Doğu'da yeni oyunların hazırlığı içersindedir. O, özü itibarıyla emperyalist saldırganlığın bölgeye yönelik planlarını hayata geçirebilmenin uğraşını veriyor. Diktatörlük dün de Kıbrıs'ın kuzeyini oradaki Türkleri bahane ederek "barış ve özgürlük" adına işgal etmişti. Bu gün Kıbrıs bağımsız bir devlet statüsünde değildir. Bölünmüş ve işgal altındadır. Kuzey-Kıbrıs adeta sömürgeleştirilmiştir.

Bu gün, Bulgaristan'daki Türkleri bahane ederek şamata koparan faşist diktatörlük, yarı daha değişik alanları bu zincire katabilir. Ve eğer Türk devletinin bu niteliği devam eder, iktidar eli kanlı faşistlerden alınmazsa bu tür provakatif faaliyetler hep sürecektir.

O halde acil görev bu kanlı iktidardan kurtulmaktır. Hiç kuşkusuz bu diktatörlüğün yıkılması sorunu kökten çözümlenecektir. O halde sömürgeci Türk devletinin parçalanması ve barbar Türk ordusunun dağıtılmasına hazırlanmak gerekir.

İşte, Türkiye ve Kürdistan devrimci hareketinin önündeki en temel görev budur.

Sömürgeciler şunu unutmamaları ki, yüzlerce yılın kinini bağrında taşıyan Kürt ulusu bir gün bunun hesabını soracaktır. O'nun bağımsızlığı ve özgürlüğe olan tutkusu O'nu ergeç başarıya ulaştıracaktır.

Yıkım sömürgecilerin ve onların destekleyicilerindir !

BIJÎ NEWROZ CEJNA NETEWA KURD

Rojek nû, destpêkirinek teze ye, NEWROZ. NEWROZ çîhekî girîng di dîroka gelê me de digre û sembola liberxwedana gelê me ya li dijî zor-dariyê ye.

21'ê Adarê, ano roja NEWROZ'ê di eynî wextî de rojek ji roja gelên bîndest ya li dijî nijadperestiyê ye. Bi vê nevê 21'ê Adarê him bi netewî û him jî bi navnetewî rojek girîng e.

Bi kurtebirî NEWROZ, liberxwedana gelê me ya ji bo jiyana mirovatî û ya li dijî koledarî, gerdexwarî û sîtemkariyê ye.

NEWROZ, îsal li gelek welatên Awrûpî bi şahî hat pîroz kirin. NEWROZ, li du bajaren Swed jî hat pîroz kirin. Yek ji wan bajarê Uppsala, bi xebata Komîta piştgirtina gele Kurd û Tirk pêkhat. Li

Stockholmê, di 23.3.1985'an de Newroz ji aliyê Federasyona Kome-lên Kurdistanê ve hat pîroz kirin u 24.3.1985'an de jî ji aliye KSSE hat pîroz kirin. Li her du ciyan jî NEWROZ bi kêf û şahî hat pîroz kirin.

Îsal gelê me Newroza xwe car din di bin şertên koletiyê de pîroz kirin. Gelê me îro jî ji her mafên xwe yên

mirovatî bê par e. Netewa Kurd bi netewatî hatiye esîr kirin û ji her mafên demokratîk bêpar hatiye hiştin. Koledarî bi her zor û zordariyê ve li Welatê me dajo, tê ajotin. Gelê Kurd bi sedsalan li dijî koledaran li ber xwe daye û heta bi îro hatiye. Kurdistan di sala 1514'an de ji aliyê Împaratoriya koledar û feodal ya Osmanî ve hat leyandin (işgal) û di sala 1639'an de bi lihevhatina qesrî Şêrîn di navbera Împaratoriya Osmanî û Farisan de hat parve kirin. Parek ji Osmanî û yê din jî ji Farisan re ma. Welatê me di navbera her du Împaratoriyan koledar de bû qada şer û her carê ji nû ve hat şewitandin û kavi kirin. Tada û lêdan li ser gelê me roj bi roj zêdetir û girantir bû.

Di sedsalan 19'an de ku li dinyayê pêşdeçûna sermayedariyê ye, Kurdistan tenê nebû gelsêkî (problem) di navbera her du Împaratoriyan. Kurdistan bi dewlemendbûna xwe bala sermayedarên koledar kişand û ji wan re bu holek ji ya parvekirine.

Gelê me yê ku, koletiya wî hate xwestin, di sedsala 19'an de bi pêşdeçûna zanistiya netewî, ji bo mafên xwe yê netewî û demokratîk li hember koletî, gerdanxwariyê liberxwedanên mezin nîşan da. Lê mixabin, ji gelek sedemen hûndirî û derveyî ev liberxwedan bi ser neketin û ne-gihan armancê xwe.

Di şerê yekemîn yê cihanê de Kurdistan bû hola şer û bu şanoya qirkirinê mezin ji yê dirokê. Di salên 1914-15'an de ku, zedeyî mîlyonek Ermenî hatin qetilkirin, 700 hezar Kurd jî telef bûn. Di şerê yekemîn yê cihanê de gelê Kurd bi zorê beşdarî şer bû û ji bo wî şerê emperyalîst bi hezaran gorî da. Kurdistan ji serî heta seriyê din hat werankirin.

Îsal, ku NEWROZ di bin mercên koletiyê de hat pîroz kirin, Kurdistan hê jî di bin nûren çar dewletên koledar de ye. Gelê Kurd tada û lêdanên nedîfî dibîne ku ev tada û lêdan di desturên mirovatiyê de nayên dîtin. Bi vê tada û lêdanên hov wundabûna netewa Kurd tê armanc kirin. Koledar, ji bo wundakirina netewa Kurd li gor armancên bavikên xwe yê emperyalîst dimeşin û alîkariya herî mezin ji wan digirin. Ji ber ku, çaxa alîkariyê ji emperyalizmê negrin, ew dê nikaribin Kurdistanê di bin destê xwe de bihêlin.

Piştî hatina cunta faşist ya li Tirkiye tada û lêdanên heyîn li ser gelê Kurd girantir û dijwartir bû. Mafê jiyane bi yekcarek ji gelê Kurdistanê re hat qedexe kirin. Barên wî girantir, jiyana wî çefintir bû. Bi hezaran zarokên wî hatin girtin, bi hezaran di îşkenceyanê wan de hatin êşandin. Bi sedan seqet û dîn bûn. Destên dijmin yê qirêj direjî namusa wan bûn. Dijmin car din da xuyankirin ku, ew ji emperyalizmê re sadiqin û herwiha li dijî mafên mirovan in.

Kurdistan û gelê Kurd bê guman tenê ji aliyê cunta faşist ve nayê perçiqandin. Ew, her wiha li parçeyên din jî ji aliyên koledaran ve tê perçiqandin. Tiştê ku gelê me û welatê me li paş dihêle, di bergeha peşin de koledariye ye, paşverutîya Ereba, Faris û Tirkan e.

NEWROZ iro ji me re bûye nîşana liberxwedanê û bûye xwediyê naverokê siyasî. Gelê me ji berxwedana KAWÊ yê hesinger li dijî Dehaqê zordest re naverokê nû daye û wê berxwedanê kiriye berxwedana jiyane li dijî Dehaqên îroyîn, da ku NEWROZ, di Kuristanek serbixwe de bê pîroz kirin.

NEWROZ

Gelî Kurdan li we pîroz
Va ye hat cejna NEWROZ
Agire NEWROZ vêxînin
Li Zîlan û Rawenduz

Bîstuyekê Adarê
Welat bûye bîharê
Dora Welat tev gul in
Hêstir li ser dîbaran

Ev çi şewqa agir e
Bilind li serê gir e
Kurdistan xemiliye
Bi peşmergên xwişk û bira

Xakî Kurdistan zêre
Cewher tê bê hejmar e
Singa Kurdan ji pola
Berkên dijmin te nare

Xortên Kurdan wek şêran
Di cengê de wek ar in
Rabin ji xewa giran
Bikin şerê neyaran

Ruh û canê ji te re
Evîna te ji dî nare
Ala rengin hildin jor
Agirê NEWROZ venamre.

21 ŞUBAT, 21 MART

SÖMÜRGEÇİLİK VE İRKÇILIKLA

MÜCADELE GÜNÜ

Sömürgeçilik, günümüzde sistem olarak yıkılmasına rağmen, insanlığın gelişimi önünde bir engel olarak varlığını devam ettirmektedir. Hala birçok ulus bu çağdışı uygulamanın cenderesi altında inlemektedir.

Tarihi gelişim süreci içinde sömürgeçiler, temel çıkarlarıyla ters ters düşmemek koşuluyla siyasetlerinde bazı değişiklikler yapmakla beraber, sömürü ve talanlarını devam ettirmek için ezilen bağımlı halklar üzerinde yapmadıkları baskı ve barbarlık bırakmamışlar ve bu gün de bunu devam ettirmektedirler.

İlk dönemlerde büyük Avrupa devletleri sömürge siyasetlerini; ilkelin fethi ve yaçmalanması, sömürge halkların insanlık dışı sömürüsü ile temel ticaret yollarının denetim tutulması temelinde yürütürlerken; daha sonra sömürge halkların onlara karşı verdiği uzun mücadeleler ve bu mücadelelerin bir sonucu olarak birçok sömürge halkı bağımsızlığına kavuşması, emperyalizmin gerçek yüzünün ortaya çıkması üzerine; emperyalistler, klasik sömürgeçilik yerine yeni sömürgeçilik yerine yeni sömürgeçilik siyasetini hayata geçirdiler.

Ancak bu sömürge halklar üzerinde baskı ve sömürüyü ortadan kal-

dırmadı, tam tersine emperyalizmin sömürü ve çıkarlarının devamını daha da artırdı. Bilindiği gibi, yeni sömürgeçilik, sadece şiddet ve işgalin doğrudan değil de biçimsel bağımsızlık kisvesi altında bir kukla yönetimle devam ettirilmesinden başka bir şey değildir. Bununla birlikte günümüzde yeni sömürgeçilik ve diğer bağımlılık şekillerinin yanısıra, klasik klasik sömürge olarak kalan ülkeler de vardır ve bunun en bariz örneği Kürdistan'dır.

Ancak; emperyalist ve sömürgeçilerin kendi sömürülerini devam ettirebilmek için yaptıkları tüm bu değişiklikler ve uyguladıkları insanlık dışı baskı ve katliamlara rağmen, bağımlı bağımlı halklar ile onların yandaş güçleri buna karşı sürekli mücadele etmişlerdir ve her geçen gün bu mücadeleleri daha da geliştirerek boyutlanmaktadır. Bu mücadelelerin bir sonucu olarak birçok ulus bağımsızlığına kavuşurken, diğerleri de bu hedeflerine henüz ulaşamamalarına rağmen, önemli gelişmeler ve kazanımlar sağlayarak mücadelelerine devam etmektedirler.

DÜNYA'NIN EN BÜYÜK SÖMÜRGEÇİ KÜRDİSTAN-

Sömürgeçilik her ne kadar antik çağda ortaya çıktıysa da, gerçek an-

lamını kapitalizm ve özellikle emperyalizmde buldu ve geliştirdi. Kapitalizmin emperyalist aşamasında dünyanın paylaşımı emperyalist devletler arasında tamamlanacak, emperyalist sömürge sistemi 19. yüzyılın sonu ile 20. yüzyılın ilk döneminde ortaya çıktı. Bu sömürge sistemi içinde emperyalist devletlerin sömürgeleri yanında, bazı küçük devletler de şu veya bu ölçüde bazı sömürgelerini ellerinde tutabildiler. Bu, büyük devletler arasında varolan çelişkilerden ve dolayısıyla üzerinde anlaşamadıkları alanlar olmasından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla denilebilir ki, bu alanlar, yeniden paylaşmayı bekleyen alanlardır. Bunun doğal bir sonucu olarak ta önümüzdeki zaman sürecinde bu yerler, üzerinde çelişkilerin derinleşeceği ve mücadelenin yoğunlaşacağı alanlar olarak daha bir önem kazanacaklardır. Yukarıda belirttiğimiz ve üzerinde mücadelenin daha da yoğunlaşacağı alanlardan biri de hiç kuşkusuz ülkemiz Kürdistan'dır.

Büyük emperyalist devletlerin (Kürdistan'ın gerek yeraltı ve Yerüstü zenginlikleri, gerekse coğrafik olarak stratejik öneminden dolayı vb.) paylaşma konusunda üzerinde tam anlaşamadıklarından dolayı Kürdistan, emperyalizme bağımlı devletler

arasında 1923'te Lozan antlaşmasıyla paylaşılarak dört parçaya bölündü.

Kürt halkı; emperyalizm ve işbirlikçileri sömürgecilerin bu uygulamalarına karşı da dinmek bilmeyen bir azimle mücadele etti. Kısa bir zaman diliminde birkaç Ulusal direniş hareketi verdi. Ancak birçok nedenden dolayı bu ulusal direniş hareketleri başarıya ulaşamadı. (Konumuzun çerçevesini aştığından bu nedenlere değinmiyeceğiz).

Sömürgecilğe ve ırkçılığa karşı mücadele günü olan bu gün; Kürdistan dört parçaya bölünmüş ve dünyanın en büyük sömürgesi olarak orta yerde duruyor. Kürdistan halkı da insanlık dışı bir baskı ve sömürü cenderesi altında, ama buna karşı eskiden olduğu gibi bu gün de mücadele ederek yaşamını sürdürüyor. Türkiye gibi sömürgeci olan birçok devlet sözde sömürgecilğe ve ırkçılığa karşı olduklarını göstermeye çalışırken, öte yandan sömürgeci üzerindeki egemenliklerini devam ettirebilmek için bu halklar üzerinde yapmadıkları çağdışı baskı ve zorbalık bırakmıyarak, iki yüzlülüklerini ve gerçek iğrenç yüzlerini açık bir şekilde göstermektedirler. Kürdistan'ı sömürgeleştiren sömürgeci ve onların ağa babaları emperyalistler, Kürdistan'ın tüm değerlerini talan ederek, halkımızı açlık ve sefaletle baş başa bırakmışlardır. Aralarında var olan çalışkilere rağmen, tarih boyunca defalarca Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketine karşı ittifaklar kurmuş ve bu gün de bunu devam ettirmektedirler.

Bu da açık bir şekilde gösteriyor ki, Kürdistan sorunu gerek dünyada genelinde ve gerekse Orta-Doğu özgülünde çok önemli sorunlar arasında yer almaktadır. Bu gün de de-

ğişik güçler Kürdistan üzerinde ciddi ve tehlikeli hesaplar yapmaktadır. O halde Kürdistan devrimci hareketi, Kürdistan'ın bu somut durumuna denk düşecek bir şekilde Kürdistan halkını öz gücü temelinde örgütlemeyen, bu uygulamalara karşı olan tüm dost ve yandaş güçlerle bağlaşı kurmadan, Kürdistan halkını sömürge boyunduruğundan kurtararak bağımsızlığına kavuşturamaz.

Oysa bu gün Kürdistan devrimci hareketine baktığımızda, bu denli ciddi olan bu sorunu omuzlayabilecek bir yapının da olmadığını açık bir şekilde görebilmekteyiz.

Kürdistan'ın diğer parçalarında varolan olumsuzluk ve sorunların yanısıra, kuzey-Kürdistan devrimci hareketi de 12 Eylül faşist darbesi ile yeni bir sürece girdi. Faşist cunta Kürdistan devrimci örgütlerine ağır darbeler vurdu. Bu darbelerden sonra devrimci hareketler arasında kökleri gerilere dayanan ve örgütsel yapılarından kaynaklanan sorunlar daha da boyutlanarak onarılması güç sorunlar haline geldi. Yenilgi döneminin doğal bir sonucu olarak birçok istikrarsız insan devrimci safları terk etti. Mevcut hareketlerin tümünde şu veya bu şekilde ayrılmalar oldu. Birçok kadro örgütsel yaşamın dışında kaldı vb. Özetle belirtirsek, yılların ürünü olan birikim ve kazanımlar her geçen gün biraz daha erimektedir.

Durumu bu şekilde objektif ve net koymanın bir zorunluluk olduğuna inanıyoruz. Yoksa amaç karanlık ve ümitsiz bir tablo yaratmak değildir. Nitekim, bize göre durum ciddidir, ama hiç te ümitsiz değildir. Birçok halkın ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinde böylesi dönemler görülmüştür. Fakat onlar bu acı deneyimlerinden de yararlanarak

zafere ulaşmışlardır. Önemli olan durumun objektif olarak değerlendirilmesidir, sorunların açık bir şekilde tespit edilerek kabul edilmesidir. Zira sorunları açık bir şekilde ortaya koymadan, hastalığı doğru teşhis etmeden, sorunların çözümü ve hastalığın tedavisi mümkün değildir.

Nitekim, acı da olsa kabul etmeliyiz ki, şimdiden bazı hareketlerimizin örgütsel varlıkları tartışma konusudur. Mevcut diğer hareketlerimiz de bu güne kadar somut ve ciddi bir adım atamadılar. Bunların tek değerlendirilmesi konumuzun çerçevesini aştığından, kısaca şunu belirtmekle yetinelim; bu durum, diğer birçok nedenin yanında büyük ölçüde hareketlerimizin mevcut yapılarından kaynaklanmaktadır.

Bu objektif durum, sürece müdahale etmenin bir zorunluluk olduğunu gösteriyor. Bu dağılmaya bir son vermek, mevcut kalan potansiyeli derleyip toparlamak, Kürdistan'ın şu andaki somut durumuna denk düşen bir platformda devrimci-demokratik muhalefeti yeniden örgütlemek, kuzey-Kürdistan devrimci hareketinin en önemli sorunudur. Bunun da çözümü, mevcut durumu objektif olarak değerlendirmek ve sorunları açık bir şekilde tartışmaktan geçer. Bu uğrda mücadele vermek, her Kürdistan'lı devrimci-demokrat hareket ile, yurtsever-demokrat ve sosyalist kadroların tarihi bir görevidir.

– Sömürgecilğe karşı mücadele gününde Kürdistan devrimci hareketinin mevcut durumunu objektif olarak ortaya koymak ve bunları çözmek için ileri !...

– Kahrolsun sömürgecilik !...

– Yaşamın bağımsızlık !...

KÜRT SORUNU İSVEÇ PARLEMENTOSUNDA TARTIŞILDI

Ocak ayında İsveç Sol Komünist Partisi (Vpk) millet vekilleri olan Oswald Söderqvist, Bertil Måtrink, Hans Petersson ve Eva Hjelmsström adına bir önergeyi Oswald Söderqvist İsveç parlamentosunda tartışmaya sundu. Önerge, yukarıdaki başlıktan da anlaşılacağı gibi Kürtlerin durumu ile ilgiliydi.

Bilindiği gibi, Sol Komünist Parti milletvekili Oswald Söderqvist hemen her yıl partisi adına, Kürt sorununun İsveç parlamentosunda tartışılması ve bu halkın sorunlarının Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu'na götürülerek, tartışmaların bu düzeyde yapılmasını önermektedir. Bu doğrultuda sürekli yeni öneriler getiren ve her dönem yeni boyutlarda kendini gösteren Kürt halkı üzerindeki baskılara değinen, Oswald Söderqvist, İsveç'te Kürt'lerin yaptığı pratik faaliyetlere de katkıda bulunmakta ve böylece Kürtler arasında kendisine bir dost gözüyle bakılmaktadır.

Ocak ayında sunulan bu önergeyle birlikte, Kürt sorunu İsveç parlamentosunda yeniden tartışıldı. Öneriler bu dönemde kabul görmese bile, Kürt sorununun her yıl İsveç parlamentosunda tartışılması önemli bir gelişmedir. Bu türden çalışmaların devam ettirilmesi halinde ergeç ürün vereceğine inanıyoruz. Sunulan önergeyi mümkün olduğu kadar özüne sahip kalmak üzere tercüme ettik ve okuyucularımıza sunmayı gerekli gördük. Önergenin gecikmeli olarak dergimizde yayınlanması bu belgenin önemini gözlemediğine inanıyoruz.

NIŞTIMAN

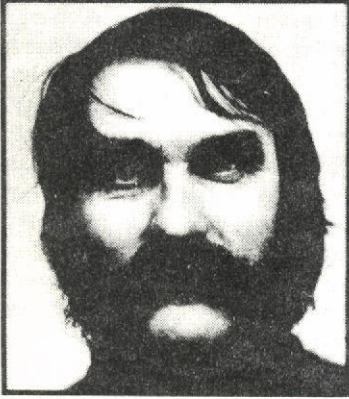
KÜRTLERİN DURUMU HAKKINDA ÖNERGE

Son yıllarda İsveç kamuoyunun Kürt halkının yaşadığı bölgeleri kendi aralarında paylaşan devletlerde Kürtlerin yaşam durumları hakkındaki bilgileri artmıştır.

Kürtlerin topraklarını kendi aralarında paylaşan devletlerde yaşayan Kürtlerin yaşam durumları hakkındaki bilgiler İsveç kamuoyunda son yıllarda bir artış göstermiştir. Bu durum, her şeyden önce yaşam koşullarının oldukça kötüleşmesinden ve Kürdistan'ın çeşitli bölgelerinde gündemleşen devrimci eylemlerden dola-

yıdır. Çok sayıda çatışma ve anlaşmaları izleyen Irak ve İran arasındaki savaş, zaman zaman direkt olarak Kürt bölgelerinde sürdürülüyor. Kürtlerin çoğu kez hazır bir koz olarak kullanıldığı bu olay Kürtleri, dolaysız olarak ilgilendirmektedir. Bütün bu olaylar Kürtlerin durumunu daha da kötüleştirdi. Irak'ta Kürt bölgesinin büyük bir bölümü mecburi iskan yoluyla boşaltıldı. Şah dönemindeki baskılardan kurtulmak için buraya gelen Kürtler tekrardan geri gönderildiler ve çoğu hallerde

ne Irak'ta ve ne de İran'da Yurttaş olarak kabul edilmediler. Irak ve Türkiye arasındaki Kürtlere yönelik askeri işbirliği çok öncelere dayanmakta ve bu işbirliğinin kapsamı Türkiye'de cuntanın iktidarı ele geçirmesinden sonra daha da genişletilerek yoğunlaştırıldığı bilinmektedir. Bunun bir sonucu olarak 1984 sonbaharında Türk birlikleri, Irak ordusunun yardımıyla Irak'ın iç bölgelerinde yer alan Kürt köylerine karşı baskınlar gerçekleştirdiler. Buna, Türkiye'de baskılara karşı başkaldıran

Oswald Söderqist

Kürtlerin Irak'taki Kürtlerden yardım aldıklarını bahane olarak gösterdiler. Hiçbir yerden herhangi bir korunmaya sahip olmayan Kürtler gibi azınlık bir halka karşı baştan turnağa silahlı iki diktatör devlet işte böylesine bir işbirliği içindedirler.

Türkiye'de askeri darbeden sonra genel olarak tüm halka karşı, özel olarak ta Kürt halkına karşı baskılar açık bir şekilde artmıştır. Bir defa daha belirtmelidir ki, Türkiye'nin doğusu diye adlandırılan bölgenin büyük kesimi miladın başlangıcından beri Kürtlerin bölgesi ve burada yaşayan halk ta Türk değil, Kürttür. Diyarbakır ve Van gibi büyük şehirler saf Kürt olup, Türk askeri cuntasının ilk olarak toplu büyük davaları başlattığı ve son olarak 1984 sonbaharında da askeri operasyonları en fazla yoğunlaştırdığı alanlardır.

Türkiye'de yaklaşık 10 milyon Kürt, askeri cuntanın milliyetçi ve şovenist politikasına karşı bir tehdit unsuru durumundadır. Bu politika (Milliyetçi-şovenist politika- Niş.) daha önceki Türk hükümetleri döneminden daha farklı değildir. Türkiye'deki nüfusun %20'sini oluşturan Kürtlerin varlığının kabulü, Türkiye'

nin parçalanmaz ve homojen devlet yapısının bu durumunu da imkansızlaştıracaktır.

Sol Parti Komünistleri (Vpk) Türkiye'de cuntanın iktidarından sonra Türkiye'deki durumlarla ilgili olarak parlamentoya bir önerge sunmuştu. Bu önergede, İsveç'in cuntayı uluslararası düzeyde izole etmesi ve ülkede kısmi de olsa demokrasiye

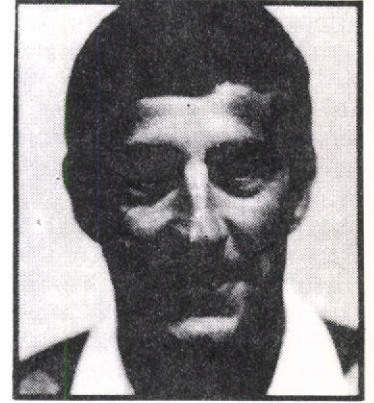
Eva Hjälmsström

dönüş için yönetimi zorlaması gerektiğini belirtmiştik. Bu durum Türkiye'de Kürtlerin yararına olurdu.

İran'da Humeyni'nin imamlar yönetimi Kürtlere karşı açık bir savaş başlatmıştır. Kürtler İran'da Şah'a karşı direniş ve ayaklanmada gerek kendi bölgelerinde, gerekse diğer bölgelerde en aktif bir şekilde mücadele edenlerdendi. Baskı rejiminin yıkılmasından sonra, iyi şartların oluşacağına dair beslenen ümit, yerini çok kısa bir zamanda düş kırıklığına terk etti. Humeyni'nin pasdarları ile Şah'ın eski ordusu yeniden Kürtlere karşı saldırıya geçtiler ve bu savaş hala devam etmektedir. İran'ın batı bölümünün büyük kısmı Kürtler tarafından kontrol edilmektedir. Tahran'daki yönetim ise, bombarduman-

larla, yiyecek ve içecek yollarını keserek ve diğer yöntemlerle bu direnişi önlemeye çalışmaktadır. Fakat şimdiye kadar bu konuda başarı elde edilmiş değildir.

Vpk, birçok olayla ilintili olarak İran'daki Humeyni yönetimine karşı İsveç hükümetinin daha kararlı bir şekilde karşı çıkması gerektiğine dikkat çekmişti. Gelişmelerin maalesef tam tersi bir düzeyde seyrettiğini belirtmek gerekir. İsveç'in İran'la olan ticari ilişkileri devam ettirildi ve daha da artırıldı. Kimyasal teknik kompleksin oluşturulması için Şah döneminde başlatılan endüstri alanındaki işbirliği, yeniden ele alınmış ve geliştirilmiştir. Aynı şekilde, İran'lı tıp personelinin İsveç'te eğitilmesi de diğer üzücü bir örnektir. Humeyni yönetiminin baskıları sadece Kürtlere yönelik değil, aksine İran'daki tüm

Bertil Måbrink

halka yöneliktir. İsveç'in aynen Türkiye örneğinde olduğu gibi, bu tür yönetimlere karşı çıkması gerekir. Bu, Kürtlere ve diğer halklara bir dayanışma olur.

Suriye ve Lübnan'da da Kürt azınlığı vardır. Suriye'de de Kürtler, daha önce değinilen ülkelerde olduğu gibi,

kökleri yüzyıllara uzanan bir zamandan beri burada oturmaktadırlar. Lübnan'da ise Kürtler ya Beyrut, ya da diğer merkezlere, geçimlerini temin etmek veya baskılardan kaçmak için yerleşmişlerdir. Kürtler bu ülkelerde de azınlık durumunda olup, diğer halk gruplarına kıyasla daha kötü bir durumdadırlar.

Vpk, yıllardır üst üste, İsveç'in Kürt sorununu Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu'na götürmesi için insiyatifli davranması gerektiğini belirtmektedir. Kürt bölgelerinde son bir yıldır gündemleşen gelişmeler bu sorunun aktüelliğini azaltmış değil. Tam tersine İsveç'in Türkiye ve İran'daki rejimlere karşı çıkmasını dayatıyor. Çünkü özellikle bu yönetimler Kürtlere karşı baskıların dozunu arttırmışlardır.

Bölgelerindeki durumlardan dolayı, Avrupa'ya ve bununla birlikte İsveç'e de yönelen Kürt sığınak akımı oldukça arttı. Kendi ülkelerinin olmayışından dolayı Kürtlerin durumu, diğer birçok sığınmacı gruba kıyasla daha zor bir durumdadır. Bunlar Kürt olarak değil de, Türk, Iraklı, İranlı vb. şekillerde işlem görmektedirler. Bu durum, anadil eğitimi, tercümanlık hizmetleri ve politik sığınmacılarla ilgili diğer önemli sorunları zorlaştırmaktadır. Kürt çocuklarının Türkçe anadil eğitimi sınıflarına verildiği görülmüştür. Bundan da kötü, özellikle Türk resmi makamları İsveç'te yaşayan Kürtler üzerinde de kontrol kurmak için uğraşmaktadırlar. Türk devleti şurada veya burada başlatılmış Kürtçe eğitime karşı çıkıyor. Bunun en taze örneği Stockholm'de, Kürt çocuklarının neden Türkçe değil de Kürtçe öğrenim görüyor olmalarına karşı Türk elçiliğinin geliştirdiği protesto-

dur. Bu türden müdahalelere İsveç resmi makamları sert bir şekilde karşı çıkmalıdır. Ülkesi olmayan ve dağıtılmış bir halde bulunan diğer azınlıklar gibi, Kürtlere de daha fazla destek gereklidir. Fransa'da bir Kürt Kültür Enstitüsü kurulmuştur. Benzeri bir merkezi eğitim kurumunun İsveç'te de organize edilmesi lazımdır.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında şu noktaları öneriyoruz;

- 1- Parlemonun, hükümete Kürt sorununu Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu'na götürmesi için insiyatif tanınması;
- 2- Parlemonun, hükümetin; Kürtlere ve kendi halkına karşı baskıları devam ettiği sürece İran'daki Humeyni yönetimi ile ticari ve diğer alanlardaki ilişkilerini azaltmasını kararlaştırmasını;
- 3- Parlemonun, hükümetin Türk elçiliğinin İsveç'teki ana dilde eğitim konusunda gösterdiği tepki ve baskılara karşı çıkmak doğrultusunda karar almasını;
- 4- Parlemonun, hükümetin İsveç'te bir Kürt Kültür Merkezinin oluşturulması için karar almasını, öneriyoruz.

Stockholm, Ocak 1985

Oswald Söderqvist (Vpk)
Bertil Måbrink (Vpk)
Hans Petersson (Vpk)
Eva Hjelmström (Vpk)

SEMİNER

31 Mart 1985 tarihinde, İsveç'in başkenti Stockholm'de "Beşli Platform (Hevkari) ve son bulan çalışmaları üzerine" konulu bir seminer verildi. Seminer Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları (K.U.K) tarafından gerçekleştirildi. Seminerde: esas amacın 1981'de başlayan ve günümüze kadar çeşitli aşamalardan geçerek, sona eren/erdiren Güçbirliği çalışmalarını hakkında devrimci kamuoyunu bilgilendirmek olduğu vurgulandı. Kamuoyunun haklı olarak dört yıldır sürdürülen ve dağılması/dağıtılması konusunda kamuoyuna herhangi resmi bir açıklama yapılmayan (Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları -K.U.K Merkez Yayın Organı Xebat Ji Bo Rizgariya Kürdistan'ın 7. sayısında konu hakkında yapılan geniş açıklamanın dışında) Güçbirliği platformu hakkında sormak ve bilmek istediği bazı noktalar olacaktı.

Güç ve eylem birliği platformu, çalışmalarını döneminde yaptığı açıklamaları ve platformun başlangıcından bir müddet sonra daha da genişliyerek, Kürdistan'lı (kuzey) beş Yurtsever gücü bünyesine alması itibarıyla kitlelerde bir umut kaynağı olmuştu. Birlik sorunlarının en ciddi bir şekilde tartışıldığı böylesi bir dönemde Kürdistan'da beş yurtsever gücün biraraya gelerek Güç ve eylem birliği yapma doğrultusunda çalışmalar içine girmiş olmaları elbette ki, kitlelerde derin umutlar yaratacak ve desteklenecekti. Ne var ki, yığınlar arasında bu denli izler bırakan bu çalışma dört yıllık bir dönemden sonra sona eriyor/erdiriliyordu. İşin can alıcı yanı da, bu dağılma işlemi çok sessiz bir şekilde ve unutulmaya mahkum edilen bir olgu olarak gündemleştirilmek isteniyordu. Bu yö-

nüyle de olaya bakıldığı zaman Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları (K'U.K) un gerek yayın organı Xebat Ji Bo Rizgariya Kurdistan'da, ve gerekse bu seminerde konu hakkında kamuoyuna yaptıkları açıklama oldukça olumlu olmuştur. Dört yıldır sürdürülen Güçbirliği çalışmasının başlangıcı, geçtiği aşamalar, bu aşamalarda gündemleşen sorunlar ve anlayışlar ve en son olarak ta bu çalışmaların son bulmasının veya buldurulmasının nedenleri, Güç ve eylem birliği çalışmalarına ta baştan beri katılan K.U.K tarafından açıklığa kavuşturulması, var olan önemli bir boşluğu doldurmuştur.

Seminerin diğer olumlu bir yönü de Güç ve eylem birliği çalışmalarına katılan tarafların birlikler doğrultusundaki görüşlerinin pratikte nasıl hayat bulduğunu göstermiş olmasıdır. Bilindiği gibi, bu gün her politik kuruluş birlikler doğrultusunda en doğru görüşleri kendilerinin savduğunu iddia etmektedirler. Sürekli olarak birlikler doğrultusunda uzun uzun yazılar yazılmakta ve her hareketin birlik yanlısı olduğu imaj verilmektedir. Fakat, ortada, birlik istemi kadar "açık" olan bir gerçek daha vardır ki, o da, teoride söylenenlerle pratikte uygulananlar arasında derin çelişkilerin olduğudur. Ne hikmetse, herkes birlik istiyor, ama birlik bir türlü oluşturulamıyor. Programlı ve hedefleri net olan güçbirliği için bile sonuç alınamıyor. Seminerde bu noktalara da açıklık kazandırıldı. Birlikler doğrultusunda görüş belirten her hareketin ve kamuoyuna sunulan her belgenin samimi olmadığı belirtildi. Her konuda olduğu gibi bu konuda da olaya pragmatik bir anlayışla yaklaşıldığı belirtildi. Örgütsel çıkarların, halkın

çkarlarının önünde seyrettiği vurgulandı. Bunların dışında, özellikle 12 Eylül 1980 askeri-faşist darbesinden sonra örgütsel yapılarda yoğunluk kazanan bunalımların henüz aşamadığı ve bu yüzden bunalımlı yapılarla sağlam güç ve eylem birlikleri oluşturulamıyacağı gerçeği dile getirildi.

Güç ve eylem birliği (Hevkari) nin dağılmasına neden olarak gösterilen bu genel noktaların dışında, seminerde; Hevkari'nin dağılmasına esas olarak neden olan ve tarafları bağlayan noktalara da değinildi. Hevkari çalışmalarına başlarken en geniş güçlerin birliği sorununun süreç içinde tersine bir seyir izlediği belirtildi. Çalışmaların uzun bir süre beşli bir düzeyde sürdürüldüğü vurgulandıktan sonra, bir müddet sonra iki gücün (Ala Rizgari ve Tekoşin) bu çalışmalara çaitli nedenlerden dolayı katılmadıkları/katılmadıkları belirtildi. Böylece beşli sürdürülen çalışmaların "üçlü" bir düzeye düştüğü ve bunun başta belirtilen "en geniş güçlerin birliği" tespitine ters düştüğü vurgulanarak; K.U.K siyasi hareketi olarak tüzük çalışmalarına başlamadan önce yeni bir çağrının yapılması gerektiği doğrultusunda önerici olunduğu vurgulandı.

Diğer iki gücün (TKSP ve PPKK) bu öneriyi kabul etmedikleri ve birlik çalışmalarının "üçlü" bir şekilde devam ettirilmesi gerektiği doğrultusunda görüş belirttikleri açıklandı.

Diğer taraftan yine Hevkari çalışmalarına başlarken tespit edilen "Güçbirliğinden-güçbirliğine, Cepheaden-cepheye ve Ülkeden-ülkeye birlikler" konusundaki görüşlerinde süreç içinde Hevkari çalışmalarına katılan taraflardan bazılarınca ihlal edil-

diği belirtildi. Buna somut örnek olarak; Hevkari çalışmaları henüz bir sonuca vurdurulmadan, Hevkari taraflarından iki örgütün (TKSP, PPKK) başka bir Birlik platformu olan "Sol Birlik" içine yer almaları gösterildi ve bunun Hevkari'nin prensip kararlarına ters düştüğü vurgulandı.

Seminere yüzün üzerinde siyasi kişi ve yurtsever kitle katıldı. Baştan sona kadar çok olumlu bir hava içinde geçen bu seminerde en fazla dikkati çeken noktalardan biri de, seminere katılan kitleye demokratik bir şekilde söz hakkının tanınmasıydı. Bilgilendirme, sorular ve tartışma bölümlerinden oluşan seminerin ikinci bölümüne geçildiği zaman, dinleyicilerden birçoğu sorular yönelttiler. Bu sorulara uzun uzun yanıtlar verildi. Ne var ki, bazı kişiler, seminerin bu demokratik ortamından yararlanarak, gereksiz bir şekilde uzun uzun konuşma girişiminde bulundular. Sorunları tartışma bölümünde dile getirmeleri gerekirken, sorular bölümünde dile getirdiler. Gereksiz zaman kaybına neden oldular ve salonun süresi dolduğu için tartışma bölümü tam anlamıyla gerçekleştirilemedi.

Fakat bna rağmen, seminer çok olumlu bir hava içinde geçti. Dinleyiciler toplantıyı baştan sona kadar büyük bir dikkat içinde dinlediler. Bu da gösteriyordu ki, Kürdistan'lı devrimci-demokratik kamuoyu olaylara kayıtsız değil, aksine -özellikle birlik sorununda- her girişimi büyük bir önemle izlemektedir.

Biz de -NIŞTIMAN olarak- kendi payımıza seminerin çok faydalı olduğu inancını taşıyoruz. Bu türden çabaların Kürdistan'lı ulusal demokratik hareketlerin birlik mücadelesine önemli yönden katkılarda bulunacağına inanıyoruz. ■

HEL BEST

EVÎN A MIN

Çavên te yên reş û belek

Çavên şîn

Weke derya Wanê

Ji bo çi şil ê

Hesran dibarîne

Hesrên giran

Bi şewat

Bi jan

Hesrên mirinê

Xwîn vedirşî

Dilê evînê

Dilê dilkewîn

Evîndar

Dilê bi hêvî

Hêviya ku

Bi rika hezar salan dagirtî

Ji bo çi diperpitî

Dengê te yê ku

Weke ava Ferêt zelal e

Weke tabiatê

Bi rengê xwe

Bi şîmaya xwe

Bi çîçek û xweşiya xwe dixemilîne

Ev denga

Ji bo çi hatiye birîn

Û lêvên te yên ku

Weke agir germ

Bi jiyane dagirtî

Ji bo çi zuwaye

Weke erdên ku

Barana biharê nedîtibe

Erdê bê gîha

Bê reng

qeliş qeliş

Tîş tîş

Perem perçe

Bese êdî gula min

Ronahiya şeva min

Bihara jiyana min

Bese golî sora min

Hesran mebarîne

Binêre

Bibîne çiruskê

Çiruska ku

Ji dûr ve

Bi rengê xwe

Bi tîrêja xwe

Asman ji hevdu qetandî

Asmanê reş û tarî

Bi ewrên giran

Asmanê ku şev bi ser daketî

Guhdar bike

Bibihîze

Xurmîniya ku tê

Pel bi pel

Weke ava diherike

Rê bide xwe

Weke şurekî tîş bide

Biqelişîne

Bedengiyê

Keriyê

Tarîbûnê

60 SALIYA
SERHILDANA ŞEX SEID
DI BIRA ME DE YE !

XWEDÎ : KOÇ - KAK , Komela Çanda Karkerên Kurdistanê
SAHÎBÎ : KOÇ - KAK ,Kürdistan İşçi -Kültür Derneği
UTGIVARE : Kurdistans Arbetar-Kultur Föreningen
NAVNÎŞAN
ADRESS : Box 7031,163 07 SPÅNGA-SWEDEN
POSTGIRO: 98 66 50-0

BIHA : 7 Skr.
2 D-Mark

100 Lira